

GORICA

(Zjatrzanje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnine pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Našim okrajnim šolskim svetom v prevdarek.

Glasom poročila deželnega šolskega sveta o pokritju vseh potrebščin za ljudsko šolstvo v pokneženi grofovini goriško-gradiški za leto 1903-04 znašajo vsi izdatki v to svrhu 828.531 K 40 vin. kljub temu, da so naši učitelji slabo odškodovani za svoj trud in skoraj najslabše plačani v celi Avstriji.

Pri vsem tem so pa doklade na izravne davke za vzdrževanje ljudskega šolstva — posebno v naših treh slovenskih okrajih — tolke, kakoršnih ne najdemo v jednako svrhu v celi Evropi. Nečuveno je, da nima nobena avstrijska dežela višjih dokladov na neposredne davke od 65% za potrebščine, ki se krijejo iz deželnega zaloga, za ceste, za ljudsko šolstvo in insolventne bolnike, dočim plačuje sežanski okraj samo za ljudsko šolstvo 85% na realni in 100% na osebni davek, goriška okolica 69%, Tolmin pa 70% na ves izravni davek.

Vzroke temu neznosnemu stanju je iskati v prvi vrsti v dejstvu, da morajo kriti vse šolske potrebščine okraji sami, dočim se smatra drugod to vprašanje kot deželno vprašanje. Vsled tega ima stolno mesto Gorica v tem oziru izredno ugodno stališče, kakoršnega nima nobeno drugo glavno mesto v vseh avstrijskih kronovinah. Ono krije vse tozadevne potrebščine s 13%, na ves izravne davke. — Toda velika razlika obstoji v dokladah v ta namen tudi med gradiščanskim okrajem in našimi, kajti prvi krije vse potrebščine za ljudsko šolstvo le z 45%.

Vprašanje nastane: Od kod ta razlika?

Deloma izvira to od tod, da imajo v Furlaniji mnogo več učiteljev nego učiteljev, prvih je namreč 82, drugih le 60, dočim je v naših treh slovenskih okrajih razmerje obratno. Tu imamo le 79 učiteljev in 128 učiteljev. Ker dobivajo pa učiteljice 20% manjšo plačo nego učitelji, je v obče pouk v Furlaniji ceneji nego pri nas. Isto velja tudi za goriško mesto, kjer je le 15 učiteljev in 25 učiteljic. Toda s tem ni še opravičeno ono nejednako razmerje v dokladah za posamezne okraje.

Dobijo se ljudje, ki trdijo, da so

avki v Furlaniji večji nego v slovenskih okrajih. To je pa le deloma resnično za sežanski in nekaj tudi za tolminski okraj, toda le v toliko, kolikor se tiče ta trditve zemljarine. Glede drugih davkov, namreč glede hišarine in osebnega davka ne slonijo take trditve na realni podlagi. Povsem neopravičeni so pa taki ugovori kar se tiče goriške okolice, kjer je merilo za erarski davek popolnoma isto kakor v Furlaniji.

Pri razgovoru o tem vprašanju naložimo tudi na take ljudi, ki trdijo, da imamo mi mnogo več šol, ki so večinoma le jednorazrednice, dočim imajo Italijani malo število šol, a mnogo razredov. Radi tega pravijo, da sta najemščina za šolska poslopja in odškodnina za stanarino učiteljem večji nego v Furlaniji in Gorici. Toda ravno nasprotno je res. Vsi trije slovenski šolski okraji izdajajo v tu navedeni namen letnih 24.127 K 32 vin., Gradišče in Gorica pa 56.263 K 20 vin., in sicer glasom v začetku navedenega deželnozbornskega poročila mesto Gorica 11.350 K in Furlanija 44.913 K 20 vin.

Ta velika razlika izvira pa od tod, da je najemščina v Furlaniji in Gorici le navidezna, pri nas pa realna. Predsedništvo deželnega učiteljskega društva je to dokazalo za goriško mesto nedvojbeno v tozadevni objavi marca meseca l. 1904. Iz tega poročila je razvidno, da je mesto zaračunilo najemščino za poslopje, ki je lastnina magistrata, v Edlingovem prehodu 2000 K, v ulici Sv. Ivana 2400 K, pod Kostanjevico 2000 K, v ulici Vogel 800 K, v ulici Codelli 2000 K, v ulici »Kmetijska šola« 1000 K, torej skupaj 10.200 K, katerih pa faktično nikdar ne izda, ker so poslopja mestna lastnina. Tako se postopa tudi v Furlaniji, dočim se zaračuni pri nas najemščina le tam, kjer se istinito plačuje; od šolskih poslopij pa, sezidanih od okrajnih šolskih svetov, se ne računja nikaka najemščina.

Splendidni so naši okrajni šolski zastopniki pri izdatkih za druge šolske potrebščine, ako se jemljejo v poštev istovestni izdatki v Gorici in v Furlaniji.

Za osebne doklade in remuneracije plačuje šolski okraj za goriško okolico na leto 23.788 K, Gorica pa 2869 K

govoril in Pepci se je zdelo, da mu ni bilo prav.

— In kaj boš z njim? vprašal je potem.

Ni mu odgovorila. Vedela je, da bo prišlo do tega, a ne še tako hitro. In sedaj jo je to iznenadilo.

— Tega mi pač ne boš prinesla za doto, kaj?

Grlo ji je bilo tako zadrženo, da ni mogla niti ziniti. Rada bi bila rekla: ne, a ni mogla in le tiho je zrla na Gričarja. Ta pa se je kmalu poslovil in Pepca je čutila, da je sedaj nekaj med njo in njim: namreč ta otrok. —

X.

Zaprla je okno in zdelo se ji je, kakor, da je zaprla pred seboj vrata v boljše življenje. In kdo je tega kriv? Ta tu, ki cvili v postelji, ta, ki nima niti pameti, niti zdravja. Ona je radi njega nesrečna, ona sedaj ne more nikamor, nikjer ni izhoda iz te teme. In on je kriv, ta črv, ta nestvor. Začutila je, da ga je sovražila že od nekdaj, a to sovraštvo ni prišlo še na dan. A nocoj ji je bilo jasno, da to bitje sovraži, ker jo

10 vin.; skupaj izdajajo vsi trije slovenski okraji v to svrhu 37.228 K, Gorica in Gradišče pa le 12.389 K 10 vin. Toda to naj uže bode, ker pride ta denar učiteljem direktno v korist; drugačno je pa z naslednjimi rubrikami.

Za kancelijske potrebščine, kurjavo in snaženje potrebi se na leto v treh slovenskih okrajih 20.670 K, v Gorici in Furlaniji pa le 12.963 K.

Ugovarjalo se bode, da je v Furlaniji in v goriškem mestu podnebje milejše nego v naših okrajih, zato se potrebuje za kurjavo pri nas mnogo več nego tam. Pomisliti je pa, da je najkru-tejša zima na Tolminskem, a tam se rabi na leto v navedene svrhe le 4019 K, v goriški okolici pa, kjer je podnebje isto tako milo kakor v mestu in v Furlaniji, 11.257 K, kar je nerazumljivo.

Za učne pripomočke in šolsko opravo se izdaja v slovenskih okrajih okroglih 5000 K, v dveh ostalih pa 3000 K; za učiteljske knjižnice in konference potrosijo naši okraji na leto 5.374 K, Gorica in Gradišče pa 728 K.

Tudi izredne stroške bi bilo vredno natanko preresetati ter odobriti le ono, kar je neobhodno potrebno; tudi ti so pri nas zelo visoki z ozirom na Furlanijo in goriško mesto. Na Tolminskem znašajo ti skoraj 7000 K, v Furlaniji pa 2963 K, v goriški okolici 4300 K in v Sežanščini pa 3400 K.

Zelo kričeče je tudi razmerje za stroške v naših okrajih in ostalih dveh v razpredilnici, ki nosi nadpis: »Za zgradbo šolskih poslopij«. Gorica in Furlanija sta izdali v ta namen v šolskem letu 1903-04 skupaj le 13943 K, trije slovenski okraji pa 73.843 K. Hvale-vredno bi bilo pač tako postopanje te-daj, ako bi imeli naši okraji le nizke do-klade na izravne davke; a pri sedanjih razmerah je to neopravičeno, neznosno. Naše ljudstvo je zadolženo do glave, pla-čuje, da je črno; a pri vsem tem se zi-dajo v teh hudih časih šolske palače na njegove stroške. To se mora zislrati do-tlej, dokler bodo vladale te tartarske razmere glede kritja šolskih potrebščin, kakoršne vladajo v deželi sedaj. Dolgo to tako ne more trpeti, kajti ali pojdejo naši okraji pod zlò, ali pa se mora to

ovira v njenih načrtih. Vse bi bilo sedaj dobro, da bi le tega ne bilo. Kakor môra je ležalo to na nji in niti dihati ni mogla pravilno.

Ali je pa vredno, da tu ta živi in ona ne? Ona je zdrava in kreпка, on pa slaboten in bolan, nima razuma, top je in bedast. Kedo naj živi, on ali ona? Eden se mora umakniti, eden mora iti. Kjer je ta otrok, tam za njo ni prostora. Pepca ni bila mati, ni bila ženska z vsmiljenim srcem, vse to je nocoj umrlo v njej; hotela je še živeti in nekaj je bilo tu, kar ji je to branilo. Ta otrok ji je bil na poti, ta ji je branil živeti dalje. Njo bi vzel Gričar, to je vedela. In dobro bi se ji godilo, ona bi ga sukala; a sedaj je konec. Tega otroka on ne mara. — Tega mi ne boš prinesla za doto, dejal ji je. Vrgla se je potem na posteljo in njene roke so iskale tisto živo stvarco, ki jo je ona nosila pod srcem. Kakor mački so se ji stegovali nohti, roke so se ji krčile in iskale v temi to, kar ji je branilo dalje.

— Zadavim te, zadavim — in njena

razmerje predručati ter naše ljudstvo razbremeniti.

Zastopniki svojih in ljudskih koristi v okrajnem šolskem svetu, oglejte si vestno in natanko vsako postavko v pro-računu za ljudsko šolstvo. Bodite po-pustljivi in dobrotljivi tam, kjer se gre za direktno zboljšanje dohodkov našega učiteljskega osebja, ki je itak slabo pla-čano; a bodite neizprosnosti glede drugih šolskih potrebščin! V tem oziru bodite »centezmarji«, kakor so Vaši tovariši v gradiščanskem okraju, dotlej, dokler se ne predručajo naše šolske razmere, ki inace končajo naše dobro, delavno, mar-ljivo, a ubogo ljudstvo! A. A.

Politični pregled.

Danes se je sešel naš državni zbor k novemu zasedanju. To zasedanje bo sicer, kakor pravijo listi, jako kratko, ker se imajo sniti že 10. oktobra deželni zbori. Ali važno, in sicer jako važno zna postati to kratko zasedanje. Ministerski predsednik baron Gautsch posvetoval se je zadnje dni z voditelji raznih parla-mentarnih strank. Razgovori in posveto-vanja omenjenih voditeljev so bili tako tajni, da javnost o njih vsebini ničesar ne ve. Le iz nečesar se da sklepati, da med raznimi parlamentarnimi strankami na jedni strani in med vlado na drugi naj-brže ni prišlo do pravega sporazumlje-nja. To, iz česar mi to sklepamo, je vest o razpustu državnega zbora, katero so razni listi zabilježili, smatrajoč jo neka-teri celo za resno. Ta vest se sicer da-nes že preklicuje, a ne bi prišla težko niti na dan, da bi vladalo med vlado in med parlamentarnimi strankami tako spo-razumljenje, ki bi zagotovilo vspešno in mirno delovanje državnega zbora ter omogočilo vladi izvršitev njenih name-nov. Sicer se pa zna ves politični polo-žaj v naši državni polovici spremeniti vsled preresnega položaja, ki je nastal prav zadnje dni tik pred otvoritvijo na-šega državnega zbora v drugi državni polovici. Vsprejem voditeljev ogerskih opozicijskih strank od strani našega ce-sarja, o katerem poročamo na drugem mestu, bil je namreč tak, kakoršnega ni pričakoval noben. Odločnost, s katero je naš cesar narisal pot onim državnikom, ki bi hoteli vsprejeti vladno krmilo na Ogorskem, presenetila je marsikoga, ker takim odločnim besedam slediti morajo nolens volens tudi odločna dejanja, da ne trpi ugled onega, ki je omenjene od-ločne besede izrekel. — Z ozirom na vse to menimo, ni torej izključeno, da

roka je dotipala otrokovo nožico, ki je bila tako slabotna in mehka.

— Ne, nočem te, bodi tu, tu po-gini in kri tvoja naj pride nad onega. Ja, ja, onega.

In blodila je vse mogoče stvari, go-vorila o tem in onem in mahala z ro-rakami. Zadelo je otroka, začvilil je in zastokal. A njej je to bilo po volji, le naj javka, le naj joče, to je le prav, da on trpi, to je njej hladilo, to ji lajša bol, ki jo tišči na prsih. Čim bolj ta trpi, tembolj je ona srečna.

— Ha ha, zasmejala se je naenkrat. Mama, ti si bila res modra. Ti si mi po-magala do tu, kjer sem, ti si me privlekla na pot, po kateri hodim. Ali tako ravna mati s svojim otrokom? To ni mati, to je neko tuje bitje. Ona ni imela matere kot so druge, njena mati ni bila mati, ona ni skrbela zanjo. Zunaj jo je po-pustila na cesti, zunaj v blatu in ne-snagi in ni je hotela pod streho; vsakdo si je lastil pravico do nje, le mati je ni imela za hčer. —

(Konec pride.)

LISTEK.

Kazen za greh.

Povest: Spisal Janko Bratina.

(Dalje.)

Že se je zmračilo.

Pepca je sedela v svoji kamrici na skrini in pestovala otroka. Slabo mu je bilo nocoj in mati ni hotela imeti dečka pri sebi. Hčerki ga je prinesla, češ, naj ga ona tolaži. Z žlico mu je dajala ravno mleka, ko je nekdo potrkal zunaj na okno. Pogledala je in spoznala je Gričarja. Šla je odpirat in potem pristavila luč bliže. Otroka je dela na postelji, a začel je kričati in javkati, tako da ga je morala zopet vzeti v naročje. Gričar je vedel, da ima Pepca otroka, a kakšen je, tega ni vedel. On je mislil, da je zdrav in krepek otrok, katerega bi seveda imel tudi on rad.

Začuden je sedaj pogledal na to slabotno, suho telesce, te trpe, izbuljene oči in ta pepelast obraz.

— Čegav je pa ta, dejal je.

— Moj, saj veš, odgovorila je tiho.

— Tvoj, pa tak — zategneno je

ne pride tudi v naši notranji politiki do kakega prevrata, ki popolnoma predru-
gači naš dosedanj parlamentarni polo-
žaj, ker ni pač nobenega dvoma o tem,
da je od razvoja ogerske krize odvisen
tudi razvoj razmer v tostranski državni
polovici.

Zasedanje deželnih zborov.

Z Dunaja poročajo: Deželni zbori
bodo sklicani 10. oktobra. Zasedanje bo
trajalo 5, k večjemu 6 tednov.

Socialni demokratje proti Gautschu.

V petek se je vršila na Dunaju
državna konferenca avstrijske socialne
demokracije. Razpravljali so o Gautsche-
vem napadu na ogersko volilno izpre-
membo. Pernerstorfer je napovedal vladi
boj „na nož“. Socialisti hočejo vprizo-
riti proti Gautschu živahno agitacijo.
Sprejeli so jako ostro izjavo, ki se kon-
čuje: „Ven s splošno, enako in direktno
volilno pravico za nemške, češke poljske
in jugoslovanske stranke! Ogerski socialist
Garemy je naglašal, da Ogerske ni mogoče
vladati drugače kakor s splošno volilno
pravico ali pa z bajoneti. Dr. Adler je
zahteval svobodno samostojno Ogersko
in svobodno samostojno Avstrijo.

Čehi o položaju.

V Pragi je govoril poslanec Dvo-
řák o položaju. Napadel je Gautscha, ki
je nasproti Nemcem prenehak in ne
izpolni čeških zahtev. Čehi niso zakopali
svojih državnopravnih zahtev. Češki
narod se bo razburil, če ne dobi dru-
gega češkega vseučilišča in notranjega
uradnega jezika. Stojimo pred odločitvijo,
če bo zbornica delala ali ne. Dvořák je
končal svoj govor: „Prihodnost bo str-
mela, kako malenkostni so bili avstrijski
državniki v času, ko so se v ostali Ev-
ropi reševala svet pretresujoča vpra-
šanja“. Poslanec Ryba je pa naglašal na
nekom shodu, da izpremeni češki klub
svoje stališče nasproti vladi, če Gautsch
ne izpolni obljub, ki jih je dal Čehom.

Bodoča češka taktika.

V nedeljo je imel izvršilni odbor
mladočeške stranke sejo, v kateri je po-
ročal posl. Pacák o pogajanjih med če-
škimi voditelji in ministrskim pred-
sednikom Gautschem. Povedal je, da se
je baron Gautsch izjavil, da želi, naj bi
parlament delal. Ponovil je, da bo gotovo
izpolnil obljube, ki jih je dal Čehom,
samo prosil, naj ga ne priganjajo. Na-
dalje je baron Gautsch namignil, da raz-
pusti državni zbor, naj katerakoli stranka
začne z obstrukcijo. Nadalje je Pacák
izjavil, da je Gautscha opozarjal, da Čehi
že nestrpno čakajo na izpolnitev svojih
zahtev, posebno se ne smejo tako zavla-
čevati obljube glede drugega češkega
vseučilišča in češkega uradnega jezika.
— V debati, ki se je v seji po tej izjavi
razvila, so radikalni češki poslanci za-
htevali zopet obstrukcijo, a večina se je
izrekla, da se za sedaj ne dela obstruk-
cija, ker jih je izkušnja izučila, da češka
obstrukcija ni imela vspeha.

Italijansko vseučilišče.

Italijansko politično društvo „Patria“
je v petek v gledališču „Politeama Ros-
setti“ v Trstu priredilo shod, kateremu je
predsedoval odvetnik dr. Perco. Po dolgem
poročilu dr. Spadona je bila vsprejeta
resolucija, ki zahteva, da se italijansko
vseučilišče ustanovi v Trstu, ali pa da se
sploh ne ustanovi. Poslanci se pozivljajo,
uporabiti najskrajnejša sredstva proti
ustanovitvi italijanske pravne akademije
v Roveretu. V istem smislu so govorili
zastopniki dijakov in poslanca Mazorana
in Hortis. Po shodu je par sto dvomljivih
ljudi v družbi z dijaki demonstriralo
po mestu.

Blviš finančni minister Plener

je v Bad-Gasteinu nevarno obelel. Pre-
peljali so ga na Dunaj.

Graf Goluchowski.

Tudi češki listi poročajo, da je mi-
nistru Goluchowskemu stališče omajano.
Madjarska koalicija smatra njegov odstop
za koncesijo Madjarom. Naslednik mu bo
baje sedanji poslanik v Berlinu pl.
Szögyeny. Sprememba se izvrši še letos,
ako se doseže med krono in koalicijo
sporazumljenje.

Kriza na Ogerskem.

Cesar in kralj je v soboto ob 11.
uri predpoludne v cesarski palači vsprejel
v avdijenci gospode: grofa Julija An-
drassy-ja in Appony-ja, barona Banffy-ja,
Frana Košuta in grofa Aladarja Zichy-ja.
— Cesar je imenovanim možem kakor
zastopnikom večine ogerskega držav-
nega zbora prečital dokument, v ka-
terem je izrečen poziv, da naj madjarska
koalicija na podlagi kar se zamore zgo-
diti pa samo pod nastopnimi pogoji: 1.
Vojaska vprašanja, v kolikor se ista ti-
čejo poveljstvenega in službenega jezika
in glede katerih je absolutno izključeno,
da popusti in odneha krona, mora koali-

cija črtati iz programa. 2. Temelji prag-
matične skupnosti toliko glede armade
kolikor glede na vnanje zastopstvo osta-
nejo popolnoma netaknjeni. 3. V gospo-
darskih vprašanjih med Ogersko in Av-
strijo je izključen vsak enostranski do-
govor med kraljem in ogerskim parla-
mentom, marveč se morajo ta vprašanja
rešiti posredovanjem avstrijske in ogerske
vlade potom kompromisa, ki ga mora
odobriti krona. 4. Nova vlada se mora
zavezati, da se v parlamentu rešijo dr-
žavni proračun, redno novačenje, volitve
v delegacije in v kvotne deputacije. 5.
Nova vlada se mora zavezati, da odobri
zbornica tiste stroške za armado, ki jih
je že dovolila delegacija in da vsprejme
novi brambni zakon, s katerim se po-
množi stalna armada, zato se pa uvede
dveletno službovanje pri vojaki. Cesar
je nadalje omenjenim voditeljem po
očetovsko in z živo besedo predočil od-
govornost, ki si jo naloži, ako vstaja
koalicija še nadalje trdovratno na svojem
dosedanjem stališču, ter stremi za nečem,
česar ni možno doseči ter na ta način
provzroča neizmerno gorje nad deželo
in narodom na Ogerskem.

Vtis, ki ga je napravil tak vsprejem
na voditelje ogerske opozicije, je bil torej
nepopisen, kajti pričakovali so vse kaj
drugega in prišli so na Dunaj z nado,
da se bo skoro gotovo cesar udal
madjarskim zahtevam, posebno zaradi
tega, ker se ni prav nič obotavljal vspre-
jeti Fejervaryjeve demisije, demisije
onega moža, ki je hotel z radikalnimi
sredstvi poseči v opozicijsko sršenje
gnjezdo. Presenečeni bili so pa tudi
omenjeni gospodje zaradi tega, ker se ni
hotel cesar z njimi nič več osebno po-
gajati, ampak je poklical iz Sopronja na
Dunaj velikega dvornega maršala grofa
Czirahyja, ki naj se z njimi v cesarjevem
imenu pogaja. Czirahy dospel je na
Dunaj v nedeljo. Vsprejet je bil koj pri
svojem dohodu od vladarja, ki mu je dal
potrebna navodila glede nadaljnjih po-
gajanj. To se je zgodilo že ob 8. uri
zjutraj. Okolo 10. ure pa so prišli v pa-
lačo ogerskega ministerstva Kossuth, bar.
Kanffy, grof Apony, grof Aladar Zihy in
grof Andrassy, kjer so imeli tam čez
poldrugo uro trajajoči govor z grofom
Czirahyjom. Konečno so se izjavili ome-
njeni gospodje nasproti grofu Czirahyju,
da bodo čakali do 3. ure popoldne na
cesarjev odgovor, ker nameravajo potem
vrniti se v Budimpešto. Czirahy podal se
je koč k cesarju, a avdijenca bila je
jako kratka. Ogerski odposlanci čakali so
zaman na odgovor do 3. ure popoldne.
Ko torej do omenjene ure ni bilo od-
govora, podali so se madjarski gospodje
v „Hotel Bristol“ ter spravili so svoja
šila in kopita, vsedli so potem na vozove
ter se odpeljali na železniško postajo in
od tam v Budimpešto. Predno je pa
vlak odšel, pogovarjali so se na postaji
s svojimi znanci ter jim povedali, da se
vračajo v Budimpešto praznih rok in da
so pogajanja med njimi in cesarjem
ostala brezvspešna, vsled česar da stoji
ogerska pred durmi absolutizma.

Vtis sobotne avdijencije madjarskih
politikov pri cesarju je bil nepopisem in
tako kolosalen, kakor da bi se bila na-
povedala kaka vojna. Madjarski politiki
so kar zijali in bili brez sape, ko so za-
pustili cesarski dvorec. Pet minut pred
11. uro so prestopili prag cesarskega
dvorca, pet minut po 11. uri so že zopet
seleleli v svojih vozovih in se odpeljali
v hotel „Bristol“. Med občinstvom je za-
šumelo: Pogajanja so se razbita. Ko so
se madjarski politiki peljali k cesarju,
so jim Dunajčanje prirejali ovacije, ko
so zapuščali cesarski dvorec so jih Du-
najčanje insultirali. Prišlo je do burnih
prizorov in do pretepov, tako da je mo-
rala posredovati policija.

Nevspreh potovanja voditeljev oger-
skih opozicijskih strank na Dunaj na-
pravil je na Ogerskem mogočen vtis. Vse
madjarsko časopisje je pokonci ter v
njihovih predelih karmrgoli žuganj proti
Dunaju. Večina listov se kolikor mogoče
brzda v svojih izjavah ter pravi, da
Ogri sicer ne bodo rabili nasilnih sred-
stev v dosego svojih namenov, ampak da
bodo ukrotili Dunaj in ga premagali s
pasivno rezistenco. So pa tudi drugi listi,
ki prete naravnost z aktivnim uporom,
torej z revolucijo. — Na vsak način je
vse to, kar se sedaj dogaja, za razvoj
avstro-ogerske monarhije epohalnega in
zgodovinskega pomena, in z veliko na-
petostjo se zdaj povprašuje od vseh
strani: Kaj pa sedaj?

Madjarska pravilnost.

Urednika rumunskega lista „Vointa
Poporulus“, Teodora Popoviča, je držav-
ni pravdnik tožil radi člankov „Prole-
tarec“, „Doli s klobukom“, „Resnična
kazen“ in „Kje je pomoč“. Drž. pravd-
nik je trdil, da omenjeni članki hujska-
jo delavce zoper premožne ljudi. Obto-

ženec se je opravičeval s tem, da on
teh člankov ni pisal, ampak da jih je
posnel iz madjarskega lista „Szabad
Szó“, kateri pa ni bil tožen. Misli je
namreč, da more objaviti tudi on tisto,
kar je objavil madjarski časnik. Pri so-
dišču so primerjali članke madjarske in
rumunske in rumunski tolmač je konsta-
tiral, da tisti članki so v resnici samo
prevodi iz madjarsčine v rumunščino.
Navzlic temu so porotniki v Budimpešti
obsodili Popoviča na 6 tednov v ječo;
razun tega bo moral plačati vse sod-
nijske stroške.

Konec trozveze.

Italijanski kralj pride v začetku
meseca oktobra za več dni s kraljico
vred na obisk k angleškemu kralju. Temu
obisku pripisujejo že sedaj veliko po-
litično važnost. Trdi se, da si kralj Viktor
Emanuel in italijanska vlada zelo pri-
zadevata, doseči z Anglijo tesnejšo pri-
jateljsko zvezo. V Italiji so siti stare
trozveze, ker tudi dobro vedo, da se itak
ne bo več obnovila, ker Avstro-Ogerska
zaradi notranjih težkoč nima več inte-
resa na trozvezi. Zato se skuša pridružiti
Angliji.

Bolgarski knez Ferdinand v Parizu.

Diplomatični agent bolgarski, dr.
Zolotovič, je nasproti nekemu uredniku
„Journal des débats“ izjavil, da nima
obisk kneza Ferdinanda v Parizu nika-
kega političnega oziroma diplomatskega
značaja. Knez goji za Francijo globoke
simpatije in odkritosrčno prijateljstvo za
francoskega predsednika Loubeta, ka-
tereza hoče posetiti prej, nego mine nje-
gova doba predsedništva. Ob tej priliki
se hoče knez tudi zahvaliti francoski
vladi za nje velikodušno vedenje v ma-
cedonski stvari.

Popolnoma izmišljene so govorice,
da sproži knez povodom svojega poseta
vprašanje glede kraljevega naslova ozi-
roma glede finančnih stvari Bolgarske.
Bolgarska je še le lani najela večje po-
sajlo, in kneževina bolgarska se tekom
časa sama od sebe spremeni v kraljestvo.

Sporazumjenje med Švedsko in Norveško.

Konferenca je bila v soboto do-
vršena. Uradno se poroča, da se je po-
srečilo priti do sporazumjenja. Zapisniki
se početkom prihodnjega tedna objavijo
istočasno v Stokholmu in Kristianiji.

Avstrija na Balkanu.

Tudi „Vos. Ztg.“ poroča iz Cari-
grada, da avstrijski vojaki v tahadrijskem
zandžaku v Novem Parazu razdeljujejo
med kristjane orožje in so prestopili
turško mejo. Sultan je ukazal, naj se v
tem okraju ne pobira davkov, da se ljud-
stvo še bolj ne razburi.

Dogodki v Macedoniji.

Turški vladni krogi so skrajno raz-
burjeni, ker potuje po Macedoniji pred-
sednik angleškega balkanskega odbora in
poslanec James Bryce s svojim tajnikom
Mooretom. Najneprijetneje je Turčiji, ker
spremlja Angleža Bolgar Vladimir Dimi-
trijev, ki je študiral v Londonu ter kot
večletni okrožni uradnik v Macedoniji
pozna razmere natanko. Turki ga sum-
ničijo, da je tajni vodja revolucijskega
gibanja ter stalno poroča balkanskemu
odboru v Londonu. Seveda bodeta An-
gleža z njegovo pomočjo nabrala za Tur-
čijo kompromitirajočega gradiva.

Ratifikacija mirovne pogodbe.

Iz Petrograda javljajo od 23. t. m.:
Originalni tekst mirovne pogodbe in za-
pisnikov je prinesel Petrograd tajnik
Planson, ki se je po najkrajši poti preko
Plymoutha povrnil iz Amerike. Planson je
vse dokumente dne 21. t. m. uročil grofu
Lamsdorffu, ki jih izroči carju.

Kakor piše „Slovo“, se bo ratifika-
cija mirovne pogodbe izmenila brzojavnim
potom takoj ko dosepejo japonski mirovni
komisarji v svojo domovino, in sicer na
način, da bo ruska vlada po francoskem
poslaniku v Tokiju, japonska pa po
ameriškem poslaniku v Petrogradu spo-
ročila svojemu bivšemu nasprotniku fakt
izvršene ratifikacije.

Poskus samomora poveljnika „Mikase“.

Dopisnik lista „Džidži-Simpo“ po-
roča iz Saseho: Poveljnik „Mikase“, ka-
pitan Iviši, ki ni bil na ladiji, ko je
izbruhnil ogenj, se je takoj podal tjakaj,
ko je zvedel o nesreči ter si je na vse
načine prizadeval, da bi rešil ladijo, toda
zaman. Nato je zbral vse še živeče
moštvo z „Mikase“ v šoli za mlade mor-
narje ter je tam izjavil, da je on odgo-
voren za nesrečo. Ko je potem ostal sam,
je skočil z okna ter se močno poškodoval.

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“ je prejelo uprav-
ništvo „Gorice“: Zgabljen stava 3 K 70 v.
Predsedništvu so plačali: Josip
Cigoj, župnik v Ajdovščini, namesto
venca na grob g. Fel. Milotiča v Tol-
minu 10 K; volilo pok. g. Ivana Tram-

puža, pekovskega mojstra in posestnika
v Gorici 400 K; slavitelj Fr. Prešerna
pri Sv. Luciji ob Soči (poslal gostilničar
g. Anton Mikuž) 17 K 50 v.

Srčna hvala!

Osebnost. — Gosp. dr. Al. R.

Rojc je vrnil se s svojega potovanja
zopet v Gorico.

Smrtna kosa. — V soboto je umrl
na Opčinah tamošnji kaplan č. gospod
Josip Gortan. Pokopali so ga včeraj.
N. p. v m.!

Spremembe na deželnem predse-
dništvu kranjskem in na namestništvu
v Trstu. — Deželni predsednik kranjski
baron Hein je imenovan sekcijemski na-
čelnikom v ministerstvu notranjih stvari.
Istodobno mu je podeljen velik križ Fran-
Josipovega reda. Podnamestnik v Trstu
Schwarz je imenovan deželnim pred-
sednikom na Kranjskem. Dvorni svetov-
valec na deželni vladi v Ljubljani grof
Schaßgotsch je premeščen na namest-
ništvo v Trst ter mu je podeljen naslov
in značaj podnamestnika. Na njegovo
mesto pride v Ljubljano kakor dvorni
svetovalec na deželni vladi grof Chorin-
sky, doslej sekcijski svetovalec v mini-
sterstvu za železnice.

Umrl je v petek v Meiningenu
pesnik Rudolf Baumbach, čigar „Zla-
torog“ je proslavil slovenske dežele. Ro-
jen je bil l. 1840.

Imenovanje. — Vadnični učitelj v
Celovcu gosp. Josip Fistravec ime-
novan je za glavnega učitelja na tuk.
ženskem učilišču.

Posebni tečaj za odrasle deklice
na obeh strokovnih šolah v „Šolskem
Domu“ prične s 1. oktobrom. Odrasle
v ročnih delih izurjene deklice se vspreje-
majo v strokovno šolo za umetno vezenje
in belo šivanje, ali v strokovno šolo za
krojenje in šivanje oblek. V vsakem teh
tečajev se bode poučevalo po 4 ure na
teden, in sicer v prvem ob torkih in
petkih od 10. ure dopoldne, v drugem
pa ob ponedeljkih in četrtek od 10. ure
dopoldne.

V šolo pri Sv. Roku, namenjeno
za Slovence v Gorici, se je vpisala ena
deklica, katera je pa izostala ter se vpi-
sala v „Mali Dom“. S tem je bilo torej
šolsko leto 1905-06 na ti. famozni šoli
zaključeno in je trajalo cele štiri dni.

Toča. — Kakor nam poročajo,
padala je včeraj zjutraj toča na Vitov-
ljah, po delu občine Osek in Šempas, in
je napravila tam mnogo škode.

Padel je z odra 12-letni Ernest
Orzan, ko je šel v ponedeljek nanj s
svojim očetom zidarjem, ki dela pri
gradbi nove deželne norišnice. Dečka
prepeljali so najprej v tuk. bolnišnico,
kjer so mu podali prvo zdravniško po-
moč, potem pa so ga prepeljali na oče-
tov dom, kjer je še isto noč izdihnil
svojo dušo.

Orožniki in policija iščejo malo-
pridneža Mraka Friderika in Strucarja
Antona, ki sta v Kronbergu iz raznih
kmetijskih hiš odnesla več in raznega
blaga, ko so bili ljudje pri delu na
polju.

Odlični obisk v škocjanskih
jama. — Poroča se: Dne 22. t. m.
ob 3. in pol uri popoldne je pohodil
škocjanske jame nadvojvoda Karl Fran-
Josip.

Ob uhodu v jamo pričakovala in
pozdravila sta visokega gosta dva zastop-
nika „Nemško-avstrijskega planinskega
društva“, tamajšnji g. duhovnik, g. učitelj
in šolska mladina z zastavo, katerim se
je nadvojvoda zahvalil, podarši jim roko.
Nadvojvoda je bil presenečen po sliko-
vitih in čudapolnih naravnih prizorih, ki
jih nudi škocjanska jama in njena oko-
lica ter je ponovno izražal svoje obču-
dovanje. Po skoro dveurnem ogledovanju
odpeljal se je nadvojvoda v Miramar.

Trgatev. — Trgatev na Vipavskem
pričela je včeraj. Vino bode letos iz-
borno. Po nekod imeli ga bodo še pre-
cej in semtertje celo več kot lani. Mnogi
so se pa zakasneli s škropljenjem in tr-
peli bodo vsled tega veliko škodo. Kakor
čitamo v listih, imeli bodo tudi na Do-
lenjskem in na Štajerskem, koder ni bilo
toče, dobro vinoko letino.

Aretirali so v Gorici trgovskega
agenta Derossija, ker je na sumu, da je
poneveril neki trdk 6000 K.

Oznani. — Razpisujejo se s tem
štiri deželne podpore po 400 kron za
dijake z Goriškega, kateri so dovršili
srednje in stopili v visoke šole. Te po-
pore se podele za 1. leto obiskovanja
visokih šol, in se bo gledalo na to, da
dobita podpore dva dijaka slovenske in
dva italijanske narodnosti. Če bi manj-
kalo dijakov izmed ene rečenih narod-
nosti, sme se nakazati podpore dijakom
druge narodnosti. Podpore se bodo iz-
plačevale v štirih četrtletnih odplačili na
prošnji deleženca, ki mora izkazati, da

je vpisan v vseučiliščno matrikulo in pozneje da obiskuje učilišče. — Dotične prošnje se imajo podati deželnemu odboru v Gorici pisмено do 15. oktobra 1905 in naj se jim priložijo spričevala zrelosti, uboštva in vpisa v eno izmed visokih šol.

Razpis študentskega. — Razpisujejo se tri deželni študentske po 600 kron, ki jih je ustanovil deželni zbor s sklepom 10. nobembra 1888 v spomin 40-letnega vladarstva Nj. Velič. presv. cesarja Franca Jožefa I. 1. Deležiti se morejo te ustanove dijaki, sinovi očeta rojenega, stanujočega in pristojnega v tej grofiji, slušatelji na avstrijskem vseučilišču, na tehnik ali na višem poljedelskem zavodu, skozi vsa leta visokošolskih študij, držeč se obstoječih postavnih predpisov. 2. Prosilci naj podajo svoje vloge goriškemu deželnemu odboru do 20. okt. 1905 in naj jim priložijo dokazila o rodu, pristojnosti, o premoženjskih razmerah dotičnih družin, o tem, da so vpisani na kakem izmed navedenih učilišč in dosedanjem napredovanju.

Obrtno nadaljevalna šola za zidarje v Renčah prične šolsko leto 1905-06 z mesecem oktobrom t. l. Upiševanje učencev ob 1. uri popoldne v nedeljo 1. oktobra v obrtni šoli. Učenci drugih občin prinese naj svedocho-odpustnico ljudske šole. Upisnina 2 kroni. Stariši, ne zamudite ugodne prilike in pošiljajte vaše mlade zidarje k strokovnemu pouku. Pouk traja 7 mesecev.

Vodstvo.

Uniformo nadesetnika tuk. vojaške godbe, obešeno je našel mestni redar včeraj na vratih neke postarske ulice Fran Josipovega tekalšča. Sodi se, da je lastnik uniforme ubežal.

43 let je zvesto služila kuharica Ana Katarina Grusovin pri gospej Rosman v Gorici in je bila zaradi tega včeraj odlikovana na tuk. okrajnem glavarstvu z zlato kolajno.

Tat, ki je ovadil tatu. — Na takojšnjo policijo prišel je te dni neki K. in je ovadil nekega drugega, da je v kavarni „Central“ ukradel dve srebrni žlici. Policijskemu nadzorniku pa se je zdel ovaduh K. sam sumljiv in dal ga je preiskati. In res so našli tudi pri njem srebrno žlico, katero je K. ukradel v isti kavarni.

Nova maša na Opčinah. — Dne 1. oktobra t. l. ob 9. uri zjutraj bo pel novo sv. mašo č. g. Gabrijel Piščanc na Opčinah. Pridigo izreče č. g. Aleksander Martelanc, kaplan pri sv. Jakobu v Trstu.

Dva odgonca sta pobegnila dne 16. t. m. občinskemu redarju Egnerju v Trbižu, katera je tja poslala ljubljanska policija. Prvi je izpuščen kaznjeneec Jožef Severgnini iz Milana, drugi pa Ivan Marmai iz Vidma. Severgnini je po poklicu agent in zelo nevaran tat in pustolovec, je 26 let star, velik, črne brade in las ter je izgnan iz cele Avstrije. Navedenec ima na prsih tetovirano glavo svoje ljubice. Severgnini je bil zasačen, ko je o Binkošti izvršil v postojnski jami več žepnih tatvin, za kar je kazen baš sedaj prestal in bode gotovo še naprej nadaljeval svoj posel po Avstriji. Na odgonemskem listku je bil označen „gefährlich“, pa vkljub temu že zopet prosto dihi. Drugi je po poklicu kamnosek, 23 let star, srednje postave in ko stanjevih las. Oba sta brez vsakih sredstev in izkazov in ne bode dolgo, ko bode ta kje izvršila kak tatvino. Severgnini je bil že večkrat radi tega delikta kaznovan.

Ustanovni občni zbor „Slovenske sokolske zveze“ se bode vršil v Ljubljani dne 1. oktobra t. l. ob 10. dopoldne v gostilniških prostorih „Narodnega Doma“. Na dnevnem redu bodo mej drugimi tudi te-le točke: Volitev predsedništva, t. j. staroste, prvega in drugega podstaroste, načelnika, tajnika, blagajnika, zapisničarja in treh namestnikov, potem volitev 3 pregledovalcev računov, določitev letnega prispevka, slučajnosti.

Šola za vojaške stavbenoračunske uradnike v rezervi. — Vojno ministrstvo je z odlokom od 16. septembra 1905 odd. 8/H. B., št. 2975, sklenilo, v tekočem letu napraviti eno šolo za izučbo enoletnih prostovoljcev vojaško stavbenoračunskim uradnikom v rezervi, začeti s 1. decembrom l. l. pri vojaškem stavbenem oddelku 4. voja v Budimpešti. V to šolo se bodo vsprejeli tisti enoletni prostovoljci na lastne stroške službojočega leta 1905/06, kateri so dovršili zgornjo realko ali pa kakih tehničnih učni zavod. Lastnoročno pisane prošnje, katere morajo biti naslovljene na vojno ministrstvo in redno kolekovane, se predložijo po vstopu v dejansko službo onemu krđelu, pri katerem enoletni prostovoljec dejansko služi.

Cena grozdju v Rovinju. — Moškat dobre vrste se prodaja v Rovinju od 17:50 do 18:50 kron po kvintalu, belo grozdje od 14 do 18 kron, refošk od 19 do 21 kron.

V kaznilnici v Kopru je razpisano eno mesto paznika. Prošnje je predložiti državnemu pravdnistvu v Trstu do dne 31. oktobra 1905. Podrobnosti so razvidne iz razpisa v tržaškem listu „Osservatore triestino“.

Kako se godi pijancem. — V Trstu se je v četrtek ponoči neki Aleksander Zuliano pošteno napil. Romal je po vseh gostilnah, naposled se je pa ustavil v neki kavarni, spil eno kavo in potem zaspal. Ko se je vzbudil, je zapazil, da so mu ukradli srebrno uro in zlato verigo, vredno 50 K. Tatove bo seveda težko najti.

Novo šolo „Družbe sv. Cirila in Metoda“ za Istro so otvorili v Fabcih v občini sv. Ivan od Sterne (pri Vižnjani). Kako je bila potrebna, dokazuje to, da se je že sedaj vpisalo vanjo 140 otrok od 6.—12. leta. Streljaj od družbine šole se nahaja „Legina“, ki pa bo odslej bolj klavna.

Nekaj domačih zdravil. — Ako te boli zob, olupi surovo čebulo in deni en kosček na boleč zob. Bolečina bo kmalu jenjala.

Če ti kri teče iz nosa. — Neki sloveči zdravnik (Negriz) pravi, da kadar človeku kri teče iz nosa se mu prav lahko ustavi. Drugega ni treba kakor roko kvišku držati. Če ti teče kri iz desne nosnice, dvigni desno roko, če ti pa teče iz leve nosnice, dvigni levo roko.

Proti čebeljnemu piku ni boljšega sredstva, kakor da rano brž pomazeš z oljem; ako storiš to, hitro bolečina pojenja in rana ne oteče. V ta namen je dobro vsako olje, da je le čisto. Na Laškem baje tudi proti piku škorpiona rabijo olje.

Velik shod avstrijskih obrtnikov se je vršil v petek ob 6. zvečer na Dunaju v ljudski dvorani mestne hiše. Spored: Sklepi stalnega obrtnega odseka, skladišča in slučajnosti.

Rodoljubne misli. — Pod tem naslovom piše zadnji „Mir“: Had je boj, ki ga bijemo koroški Slovenci za naš narodni obstoj. Marsikdo si je že stavil vprašanje, bomo li zmagali? Da v tem boju zmagamo, je treba, da se učimo in zopet učimo, da se temeljito izobrazimo, ker le potom izobrazbe je mogoče priti do samostojnosti in blagostanja. Zato pa je treba, da vsi voditelji ljudstva začnejo resno misliti na to, da bi se takorekoč v vsaki župniji ustanovilo eno izobraževalno društvo. Mi moramo vso svojo pozornost obrniti na našo mladino, kajti kdor ima mladino, ima bodočnost. V teh družtvih se bodo naši mladeniči izobrazili v versko-narodnem duhu, in mladeniči, ki so iz prepričanja vneti za katoliško-narodne ideje, taki mladeniči so neomahljivi in stojijo trdno kot skala za svoje pravice. Zatorej, rodoljubi, na delo. Le takrat, kadar bo vsa Koroška preprežena z izobraževalnimi društvi, bomo koroški Slovenci lahko z nado zrlili v bodočnost.

Kap je zadela bivšega češkega državnega in deželnega poslanca Gustava Adamega.

Nesreča na železnici. — V četrtek zjutraj, 21. t. m., skočil je osebni vlak, vozeč iz Varaždina proti Zaprrešici, pred postajo Novimarof s tira. Oba stroja sta se popolnoma razbila in strojevodja je odtrgalo roko in glavo, a kurjača je precej pohabilo in mu strlo roke. Strlo je tudi 5 vagonov in pošta je na njivi ležala in uradnik poštne ambulance je ranjen. Ostali popotniki so bolj neznatno ranjeni, večina je odšla s samim strahom. — Na tej železnici se pogosto dogajajo nesreče, ker madjarska uprava skrbi le za madjarizacijo hrvaškega Zagorja, a ne za železnico, pri tej mora štediti, pa naj bodo popotniki še v taki nevarnosti: Ubogi Hrvati!

Ustanova fra Grge Martiča. — Sarajevski Hrvati nabirajo darove in doneske za ustanovo fra Grge Martiča. Iz obresti se bo podpiralo enega ali več dijakov iz Bosne. V oglasu pravijo, da zasluži pokojni fra Grga trajen spomenik ne samo zato, ker je bil pesnik slavne hrvaške preteklosti, ampak tudi vsem onim, ki so v svoji bedi pribežali k njemu, tolažnik, sirotam oče in pravičen sodnik brezpravnemu narodu. Fra Grga Martič se je namreč skoro trideset let udeleževal uprave kreševskega vilajeta. Velikega spomenika iz mramorja in bronu mu ne morejo postavljati, zato bodo ustanovili trajnejšo in koristnejšo dijaško ustanovo. Doneske naj pošljejo častilci pesnikovi Hrvat-

skemu društvu „Napredak“ v Sarajevu, ki bo vse objavljalo.

Požar na Reki. — Na Reki je pogorela mehaniška tovarna „Lazzarus“ do tal. Škode je nad milijon kron. 150 delavcev je brez dela.

Nasilni ogerski finančni stražniki. — Ogerska finančna stražnika Jožef Babolcsay in Simon Csizley sta ponoči vdrla v nek hotel na Reki, napadla ondi bivajočega finančnega nadzornika in njegovo nevesto, slednjo pretepala in iz sobe ukradla več dragocenosti, pri tem sta rjula kot dva divjaka. Oba so zaprla.

Pravda radi Strossmayerjeve zapuščine. — Škof Strossmayer je zapustil, kakor je znano, precejšnje premoženje in postavil za svoje glavne dediče seminar v Osijeku in škofjski kapitelj v Djakovu. Škofovi sorodniki in ogerski finančni erar pa zatrjujejo, da škofova oporoka ni veljavna, ker bi se njegova zapuščina po zakonu morala razdeliti v tri enake dele, ki bi morali pripasti sorodnikom, cerkvi in erarju.

Grozen dogodek. — V neki vasi blizu Prage se je pekovski pomočnik Ernest Simon igral z revolverjem, misleč, da revolver ni nabasan. Nakrat pa je počil strel in v sobi navzoči mojster J. Mihael se je zgrudil na tla. Pomočnik je prestrašen zaupil: „O moj Jezus!“, obrnil orožje proti sencu ter sprožil. Krogla je prodrla v možgane ter povzročila smrt nesrečnemu mladeniču. Mojster, ki je bil le lahko ranjen pod kolenom, se je zamogel dvigniti ter položiti truplo mrtvega pomočnika na klop.

Brigantje v Italiji. — Iz Bari v Italiji se poroča, da so dobili tam v njegovem letovišču umorjenega nekega Vittia Dominika in njegovo služabnico. V hiši so dobili listek, na katerem je Vitti pisal, da je obkoljen od 12 zločincev in prosil neko osebo, naj mu pošlje denarja za odkupnino. Roparji pa so se skesali in niso porabili tega lističa, ampak ubili so posestnika in dekle ter okradli stanovanje. Vitti je bil premožen mož, a slovel je tudi vsled svoje radodarnosti.

Glad v Kalabriji. — Po listu „Corriere della Sera“, izhajajočim v Milanu, povzemamo, kako je duhovnik Gianbattista Cordoleo zavrnil župana (Sindaco) Onofria Salamo, ko je ta zadnji zatrjeval nekemu državnemu poslancu, da se skrbi za vse nesrečneže brez izjeme. Cordoleo je rekel: „Skrbelo se je za gospodo, kateri se je dovolilo, da prenočuje v železniških vozovih. Premožnejšim slojem se je tudi dalo obleke in denarja, med tem, ko se je najrevnejše sloje pustilo brez vsake pomoči.“

Isti duhovnik zatrjuje, da bo tekla kri, ako se takoj ne pomore revežem, ki nimajo česa jesti in obleči. V Polia je 4000 ljudi brez strehe, brez kruha, torej v največji bedi. Do minolega torka ni tem revežem prispela še najmanjša pomoč. Tamošnji duhovnik se je obrnil do nekega generala — ki je (general namreč) poslan v Kalabrijo, da pomaga nesrečnikom — s prošnjo, naj se kaj stori za njegovih 4000 nesrečnih vernikov. General je obljubil, da dopošlje — 300 (!) komadov kruha !!!

Na 4000 gladnih 300 porcij kruha! In še je bil plesniv, kakor poroča omenjeni list! To je naravnost vredno mafije, vladajoče v južni Italiji!

Ker je že več listov iz kraljestva napadalo razdeljevalce milostnih podpor, češ, da se daja podpora le premožnejšim slojem ter da se pušča najrevnejše sloje umirati za gladom, je verjetno, da se vsi, ali vsaj večina množestvenih darov steka v žep bogatašev!

Tužna Italija! Altro che Russia!

Potres v Kalabriji. — Potresni sunki v Kalabriji še niso ponehali in se vsaki dan ponavljajo.

Izseljevanje v Ameriko. — V prvi polovici letošnjega leta izselilo se je iz Italije v Ameriko 145.701 oseb. V celem lanjskem letu pa se je izselilo iz Italije ravno tje 118.058 oseb. To dokazuje, da beda na Italijanskem vedno bolj raste.

Svetovni pridelek pšenice v l. 1905. — Neki list priobčil je te dni te-le številke o letošnji letini pšenice, in sicer: Pridelali so je: V ameriških Zjedinenih državah 84.000.000, v evropski Rusiji 47.000.000, na Francoskem 39.000.000, na Avstro-Ogarskem 20.500.000, na Nemškem 18.000.000, v Rumuniji in v Bolgariji 18.500.000, na Angleškem 7.570.000, v Indiji 36.500.000, v Argentini 16.000.000, v Avstraliji 8.500.000. Vsega skupaj torej 343.750.000. V letu 1904 pa se je pridelalo pšenice 331.000.000. Potemtakem se je letos pridelalo 19.000.000, kvartierjev več pšenice nego lansko leto. Jeden kvartier drži približno 3 hl naše mere.

Velika nesreča se je pripetila v rumunskem mestu Jassy. Zaseden voz električne železnice je namreč padel po strmem bregu. Dve osebi sta se ubili, 15 oseb je smrtno, 20 pa lahko ranjenih.

Ustanovitev ljudske univerze v Tomsku, Sibirija, je sprožil izdajatelj in urednik lista „Sibirskaja Žizn“ Makušin. Daroval je v ta namen 10.000 rubljev ter se vrhu tega še zavezal, da dā vsako leto 3000 rubljev za vzdrževanje ljudske univerze, dokler cela vsota ne doseže 100.000 rubljev. Občinski svet mesta Tomsk se je tudi zavezal dati 3000 rubljev vsako leto, vrhu tega je znesla takojšnja zbirka med občinskimi svetniki 2450 rubljev. Mesto bo dalo ljudski univerzi brezplačno prostore. Vstop v ljudsko univerzo bode dovoljen osebam obojega spola, ne glede na narodnost in vero, ako so le dosegle petnajsto leto.

Japonci proti pušenju tobaka med mladino. — Japonci zahtevajo, da sklene parlament zakon, po katerem bo vsem mladim ljudem, ki niso se dovršili 20. leto, prepovedano kaditi tobak. Tak zakon bi tudi pri nas ne škodoval.

Narodno gospodarstvo.

Iz kakšnega sadja se pripravlja sadjevec.

Da se sadjevec vseskozi priljubi, je skrbeti za to, da se za kupčijo pripravlja le najboljša roba. Kakovost robe je pa v prvi vrsti odvisna od sirovin. Ta hodo upoštevati le napravljanje sadjevca iz jabolk in hrušek, ki je za nas največje narodnogospodarske važnosti.

Jabolka.

Med jabolki razločujemo poletnja, jesenska in zimska jabolka. Najslabši jabolčnik dajo poletnja jabolka. Najboljši jabolčnik, namreč tak, ki se tudi najrajši čisti, dajo jesenska ali zgodnja zimska jabolka. Jabolčnik iz poznih zimskih jabolk je izvrsten, močan, a čisti so težje. Tudi ima, kar je brezmadežnega poznega zimskega sadja, višjo ceno, tako da od tega za jabolčnik hodi le tisto v poštev, ki vsled kakšnih madežev itd. ni porabno za namizno sadje.

Jabolčnik iz poletnjega sadja je sadjarjem samim prav koristen, ker imajo zgodaj primerno pijačo. Na vsak način naj se pa ta posebej v posode vlije in najprej izpije. Za hranjenje sadjevca za dalj časa hodijo bolj jesenska, deloma zimska jabolka v poštev.

Naši kmetje razločujejo dva veliki skupini sadja, in sicer sladka jabolka in kisl. Prva so, žal, še preveč razširjena. Zaradi pomanjkanja kisline ta jabolka niso sama zase za jabolčnik. Vino iz njih zaradi nedostatne kisline rado porne, rado cika ali povleče in je sploh pust, dasiravno ima morda precej alkohola. Sladka jabolka so torej porabna, če se njihovu moštu kakorkoli doda kisline. Dober jabolčnik ima po 6—7 prostorninskih odstotkov alkohola, 0,3 do 0,5% kisline.

Jak. Suligoj

urar c. hr. drž. železnice

Gospoška ulica št. 25

Priporoča svojo zalogo raznovrstnih žepnih in stenskih nihalnih urn na zvon z donečim glasom za gostilne, kavarne, dvorane itd. po jako nizkih cenah.

Vsako popravo izvrši hitro, dobro in po ceni. Za vsako uro 1-letna garancija. Cenike razpošilja brezplačno.

Nadalje priporoča šivalne stroje najboljše vrste po tvorniških cenah, a ne kakor posredovalci.

Ivan Kravos

priporoča svojo

sedlarsko delavnico

v Gorici

na Kornju št. 11.

Loterijske številke.

23. septembra.

Dunaj 43 45 58 2 39
Gradec 67 19 80 56 78

Tržne cene.

Za 100 kg.

Kava: Ceylon . . . K 294— do 300—
" Portorico . . . " 260— " 280—
" Santos . . . " 200— " 230—
Slakdor " 80— " 86—
Otrobi debele . . . " 12:50 " 14:50
" drobne . . . " 12— " 13:50
Petroli v sodu . . . " 42— " 43—
" zaboju . . . " 13— " 13:50

Moka ogerska:

št. 0 K 30— št. 1 K 29— št. 2 K 28—
" 3 " 27— " 4 " 26:20, " 5 " 25:40
št. 6 K 23:20.

Dr. Reach

v bolnišnici sv. Roka v Budapešti, je v vseh slučajih povračujočega se telesnega zaprtja in slabotnega želodčnega živčnega delovanja s presenetljivo ugodnim uspehom uporabljal

(oujeleapo ipnt)

želodčno tinkturo

G. Piccoli-ja, dvornega založnika Nj. Svet. in lekarja v Ljubljani.

Ena steklenica velja 20 vinarjev in se vnanja naročila z obratno pošto izvršujejo.

5 kron in še več se lahko zasluži.

Tvrška za domače delo s pletalnimi stroji išče osebo obojega spola s pletanjem na naših strojih. Priprosto in hitro domače delo za celo leto. — Posebne izobrazbe ni treba. Oddaljenost ne škodi; delo da tvrška.

Tvrška za edomač delo s pletalnimi stroji
Thos. H. Whittick & Com.
PRAGA

Petersko predmestje 7—433
Trst Via Campanile 13—433.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici št. 25,
v Gorici,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portoriko i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Slakdor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč od 1/2 kila in ob enega funta. Testenine iz tvornice Znidarskič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mлина v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Na prodaj je
glasovir

v prav dobrem stannu. Oglasiti se je na Solkanski cesti št. 15.

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec

v Podgori, na voglu novega železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

ter podružnica

za Soškim mostom pri Pevmi

Trguje tudi z opeko, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnic itd.

Rojaki!

kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Anton Ivanov Pečenko

Gorica

priporoča svojo veliko zalogo pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; plzenskega piva »prazdroj« iz sloveče češke »Meščanske pivovarne«, in domačega žganja I. vrste v steklenicah, kojega pristnost se, jamči.

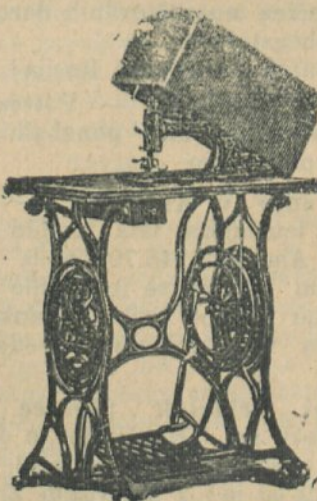
Zaloga ledu katerega se oddaja le na debelo po 50 kg naprej
Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 l naprej.

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna. M M M M M

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodajai stroje tud na tedenske ali mesečne oboroke.

Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

„Narodna tiskarna“ priporoča vizitnice.

Samo enkrat

poskusi

naj vsakdo kupiti svoje potrebščine pri trdki

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7,

in nikdar več ne bode iskal drugod boljšega, lepšega in kakovosti primerno cenega blaga, kakor se tu dobi.

Došle so uže zadnje novosti modnega blaga za

pomladansko in poletno sezono v nedosegljivi izberi

kakor: krasni okraski za obleke najnovejše mode, čipke, ovratniki iz čipk, bordure, svile, pasovi itd. Raznovrstno belo in Jaeger-perilo, rokavice usnjate in cvrtnate, nogavice, krasne ovratnice, hlačniki, žepne rute, solnčniki, dežniki, moderci, predpasniki, domači čevlji itd. Zaloga je preskrbljena z vsemi potrebščinami za g. šivilje in krojače, kakor, igle, cvirn, svile, fodre, gumbi, trakove itd. Raznovrstno blago za vezenje itd.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

FRANC PODBERŠIČ

avtorizovan kamnoseški mojster,

Gorica, Tržaška cesta 17,

priporoča slavnemu občinstvu za bližajoči se praznik vseh vernih duš dan svojo bogato zalogo

nagrobni spomenikov

bodisi priprostih ali finih iz kraškega kamna najboljše vrste za 15 K in više. V zalogi ima tudi razne kamenite plošče, žlebe, umivalnike za kuhnje, itd. itd.

Sprejema in izdeluje vsakovrstna v kamnoseško stroko spajajoča dela po prav zmernih cenah.

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini hiš. št. 9.

Posojuje svojim članom od 1. aprila 1905 dalje:

na menico po 5 1/2%, na vknjižbo pa po 5%

z 1/8 upravnega prispevka za vsacega pol leta. Obrestna mera za hranilne vloge ostane nespremenjena.

Ferratin in Ferratose

(tekoči Ferratin)

najboljše krepi

malokrvnosti

in bledici,

od zdravnikov najtop-

leje priporočeno. Fer-

ratin je v zvezi z be-

ljakom, sestavljen je

leznat hranilni preparat.

Pozekšuje tek in

sposiljuje prebavo.

Nenavadni vspehi.

Dobi se v lekarnah

C. F. Boehringer

und Söhne

Mannheim - Waldhof.